

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: II Kž 85/2020-6

REPUBLIKA HRVATSKA
R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Ranka Marijana kao predsjednika vijeća te Ileana Vinja i Melite Božičević-Grbić kao članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice Sande Bramberger Ostoić kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog I. S. i dr., zbog kaznenog djela iz članka 347. stavka 1. i dr. Kaznenog zakona („Narodne novine“ br. 110/97., 27/98. - ispravak, 50/00. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 129/00., 51/01., 111/03., 190/03. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 105/04., 84/05. - ispravak, 71/06., 110/07. i 152/08. - dalje u tekstu: KZ/97.), odlučujući o žalbi Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (dalje u tekstu: USKOK) podnesenoj protiv rješenja Županijskog suda u Zagrebu od 27. siječnja 2020. broj Kv I-Us-6/20 (K-Us-50/2014) o opozivu rješenja o određivanju istražnog zatvora optuženom Z. T. H., u sjednici održanoj 6. ožujka 2020.,

r i j e š i o j e :

Prihvaća se žalba USKOK-a, te se ukida točka II. izreke prvostupanjskog rješenja.

Obrazloženje

Prvostupanjskim rješenjem Županijskog suda u Zagrebu, nakon donošenja nepravomoćne presude kojom je optuženi Z. T. H. proglašen krivim zbog kaznenog djela iz članka 348. stavka 1. KZ/97. te je osuđen na kaznu zatvora u trajanju dvije godine, pod točkom I. odbijen je kao neosnovan prijedlog optuženog Z. T. H. za ukidanje istražnog zatvora. Pod točkom II. su, na temelju članka 126. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, broj 152/08., 76/09. i 80/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19. - dalje u tekstu: ZKP/08.), opozvana rješenja Županijskog suda u Zagrebu o određivanju istražnog zatvora protiv optuženog Z. T. H. od 27. rujna 2013. broj Kir-Us-768/13 i od 3. prosinca 2018. broj Kv-I-Us-109/18. Prvostupanjskim rješenjem je određeno da će se nakon pravomoćnosti rješenja o opozivu, naložiti povlačenje tjeralice i stavljanje izvan snage europskog uhidbenog naloga.

U odnosu na točku II. prvostupanjskog rješenja žalbu je podnio USKOK zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja s prijedlogom da Vrhovni sud Republike Hrvatske točku II. pobijanog rješenja ukine.

Žalba USKOK-a dostavljena je braniteljici optuženog Z. T. H., odvjetnici L. V.

Žalba je osnovana.

U pravu je žalitelj kada tvrdi da je prvostupanjski sud, unatoč ispravnom utvrđenju da je protiv optuženika donesena nepravomoćna presuda kojom je proglašen krivim zbog počinjenja kaznenog djela iz članka 348. stavka 1. KZ/97. te da je nedostupan hrvatskim pravosudnim tijelima radi čega mu je određivan istražni zatvor zbog zakonskih razloga iz članka 123. stavka 1. točka 1. ZKP/08. rješenjima Županijskog suda u Zagrebu Kir-Us-768/13 od 27. rujna 2013. i Kv-I-Us-109/18 od 3. prosinca 2018., pogrešno zaključio kako u sada aktualnom stadiju kaznenog postupka protiv optuženika njegova prisutnost više nije potrebna niti je propisana relevantnim kaznenim procesnim odredbama. Žalitelj pravilno drži da stajalište prvostupanjskog suda kojim opravdava primjenu članka 126. ZKP/08., nije ispravno.

Naime, prvostupanjski sud u pobijanom rješenju polazi od stava kako se u svakom stadiju kaznenog postupka, istražnom i raspravnom, ispitivala opravdanost postojanja razloga za određivanje istražnog zatvora protiv optuženika, te je temeljem utvrđenih okolnosti, kako to proizlazi iz ranije citiranih rješenja Kir-Us-768/13 i Kv-I-Us 109/18, zaključeno da je mjera istražnog zatvora nužna radi osiguranja prisutnosti optuženika Z. T. H. na raspravi pred sudom. Nadalje, sud zaključuje kako je donošenjem nepravomoćne osuđujuće presude te dovršetkom raspravljanja pred prvostupanjskim sudom, kazneni postupak ušao u novi stadij, u kojem je potrebno ponovno ispitati postoje li razlozi zbog kojih je istražni zatvor optuženiku bio određen, ili zakonski uvjeti za njegovo određivanje.

Preispitujući značaj razloga koji bi u ovom stadiju postupka opravdavali istražni zatvor protiv optuženika, prvostupanjski sud drži da razlozi koji su ranije egzistirali, a to je da se osigura nazočnost optuženika u kaznenom postupku, i to najprije u istražnom stadiju postupka, a potom na raspravi pred prvostupanjskim sudom, u ovom stadiju postupka kada je u tijeku izrada nepravomoćne prvostupanjske presude, više nisu dostatni niti relevantni.

Pri tome se prvostupanjski sud poziva na Ustav Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 56/90., 135/97., 113/00., 124/00., 28/01., 41/01., 55/01., 76/10., 85/10. i 5/14.), Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda s Protokolima br. 1, 4, 6, 7 i 11 („Međunarodni ugovori“, broj 18/97., 6/99., 8/99., 13/03., 9/05., 1/06. i 2/10. - dalje u tekstu: Konvencija) i pravnu stečevinom Europske unije, citirajući pri tome niz odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i Europskog suda za ljudska prava, kojima se proklamiraju obveze poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda, posebno prava na slobodu kretanja zajamčenu člankom 2. Protokola br. 4. uz Konvenciju. U tom pogledu prvostupanjski sud smatra kako bi se daljnjom egzistencijom rješenja kojima je optuženiku određen istražni zatvor, a što može rezultirati mogućim uhićenjem, moglo narušiti pravo optuženika Z. T. H. na slobodu kretanja.

Međutim, analizirajući činjenice koje je prvostupanjski sud utvrdio, a potom ih i iznio u pobijanom rješenju, ovaj drugostupanjski sud drži kako je u pravu USKOK kada tvrdi da je prvostupanjski sud na temelju utvrđenog činjeničnog stanja pogrešno zaključio da u konkretnom slučaju dolazi u obzir primjena članka 126. ZKP/08.

Naime, odredbom članka 126. ZKP/08. propisano je da će sud koji je odredio ili produljio istražni zatvor rješenjem opozvati odluku o istražnom zatvoru ako nakon njezinog donošenja, a prije pritvaranja okrivljenika, utvrdi da ne postoje razlozi zbog kojih je istražni zatvor bio određen ili zakonski uvjeti za njegovo određivanje.

U konkretnom slučaju, nije upitno kako razlozi zbog kojih je istražni zatvor bio određen i nadalje postoje, a postoje i zakonski uvjeti za njegovo određivanje. Naime, protiv optuženika je donesena nepravomoćna presuda kojom je proglašen krivim zbog kaznenog djela iz članka 348. stavka 1. KZ/97., čime je ispunjena osnovna pretpostavka za određivanje istražnog zatvora iz članka 123. stavka 1. ZKP/08. Nadalje, neupitno je, također, kako je optuženik nedostupan tijelima kaznenog progona Republike Hrvatske još od 2011., te je nesporno da je on i dalje u bijegu pa je zbog toga ispunjena i posebna pretpostavka iz članka 123. stavka 1. točke 1. ZKP/08. za opstojnost rješenja o određivanju istražnog zatvora.

Stav prvostupanjskog suda kako nazočnost optuženika aktualno nije nužna jer se radi o "novom" stadiju kaznenog postupka obzirom da je raspravljanje pred sudom završeno i u tijeku je izrada nepravomoćne prvostupanjske presude, nije ispravan. Naime, kazneni postupak, a time i ocjena razloga za određivanje istražnog zatvora, traje do pravomoćnog okončanja istog te se ne može, kako to pogrešno drži prvostupanjski sud, promatrati fragmentarno, tim više što za takav stav nema uporišta niti u Zakonu u kaznenom postupku. Dapače, iz članka 131. stavka 2. ZKP/08. proizlazi da istražni zatvor nakon podizanja optužnice može trajati do pravomoćnosti presude, a nakon pravomoćnosti presude najdulje do pravomoćnosti rješenja o upućivanju na izdržavanje kazne zatvora. I člankom 128. ZKP/08., propisano je da optuženik i njegov branitelj mogu sudu predložiti ukidanje istražnog zatvora nakon predaje optužnice, a do pravomoćnosti presude.

Stoga, suprotno stavu prvostupanjskog suda nema dvojbe da zakonski uvjeti za trajanje istražnog zatvora na temelju osnove u članku 123. stavku 1. točki 1. ZKP/08. traju i nakon završetka rasprave, odnosno u postupku po žalbi protiv presude prvostupanjskog suda, sve do pravomoćnosti presude, a čak i nakon pravomoćnosti presude, najdulje do pravomoćnosti rješenja o upućivanju na izdržavanje kazne zatvora. Navedeno pokazuje da istražni zatvor s tog osnova nema za cilj samo osiguranje nazočnosti optuženika na raspravi (kao primjerice istražni zatvor temeljen na članku 123. stavku 1. točki 5. ZKP/08.), već i nakon toga, kako za potrebe žalbenog postupka, tako i izvršivosti kazne ako ista bude pravomoćno izrečena.

Imajući u vidu sve gore izloženo, primjena članka 126. ZKP/08. na koju se poziva prvostupanjski sud u pobijanom rješenju, a temeljem čega stavlja van snage ranija rješenja o određivanju istražnog zatvora protiv optuženog Z. T. H. iz zakonske osnove u članku 123. stavku 1. točki 1. ZKP/08., ne dolazi u obzir. To tim više, što je i ranijim rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske II Kž-272/2014 od 18. srpnja 2014., kojim je odbijena žalba optuženog Z. T. H. protiv rješenja kojim je odbijen prijedlog za opoziv rješenja kojim mu je određen istražni zatvor, utvrđeno kako razlozi zbog kojih mu je istražni zatvor određen postoje neizmjenjeno i dalje.

U odnosu na slobodu kretanja zajamčenu optuženiku člankom 2. Protokola br. 4. uz Konvenciju treba imati u vidu da je optuženik u Republici Hrvatskoj bio osnovano sumnjiv, a sada je i nepravomoćno osuđen, zbog težeg koruptivnog kaznenog djela te je njegova sloboda

kretanja ograničena isključivo zbog vlastitog izbjegavanja zakonito izdanog europskog uhiđenog naloga koji je na snazi u državama članicama Europske unije. Stoga je ograničenje slobode kretanja optuženika u skladu sa zakonom i nužno u demokratskom društvu radi legitimnih interesa Republike Hrvatske sukladno točki 3. članka 2. navedenog Protokola.

U tom pogledu, nije zanemariv niti stav žalitelja, kojim ispravno upire na svojstvo autoriteta sudbene vlasti Republike Hrvatske. Naime, imajući u vidu ustaljenu i dosljednu sudsku praksu u predmetima u kojima se, između ostalog, odlučuje o ograničenju temeljnih prava i sloboda građana, valja ocijeniti i je li se pojedinac u odnosu na kojega je sud u skladu sa Ustavom i zakonom donio utemeljenu odluku o određivanju istražnog zatvora spreman povinovati toj odluci, te na taj način pokazati poštovanje prema sudbenoj vlasti države i autoritetu koji toj sudbenoj vlasti pripada. U konkretnom slučaju, nedvojbeno je da optuženik kroz cijelo vrijeme trajanja kaznenog postupka nije samostalno pristupio, nije zaprimio niti jedno pismeno državnog odvjetnika i suda Republike Hrvatske, a njegova se nazočnost nije mogla osigurati niti jednim raspoloživim sredstvom, uključujući i europskim uhiđenim nalogom raspisanim na temelju ranije citiranih rješenja kojima mu je određen istražni zatvor.

Slijedom izloženoga, ocjena je i ovog drugostupanjskog suda da je mjera koja je poduzeta u konkretnom slučaju, a to je istražni zatvor, i dalje nužna i razmjerna postizanju opravdanog cilja te da su razlozi koji su postojali ranije kada je optuženiku određivan istražni zatvor dostatni i relevantni za daljnju opstojnost rješenja o određivanju istražnog zatvora optuženiku iz zakonske osnove u članku 123. stavku 1. točki 1. ZKP/08.

Iz naprijed navedenih razloga, na temelju članka 494. stavka 3. točke 3. ZKP/08., odlučeno je kao u izreci ovoga rješenja.

Zagreb, 6. ožujka 2020.

Predsjednik vijeća:
Ranko Marijan, v. r.